

Epidemiologische surveillance van brucellose

Brucella spp. - 2019-2021¹

Auteurs: T. Lernout, M. Mori

Hoofdpunten

- Het aantal gevallen van brucellose in België is laag, met een totaal van 19 gemelde gevallen in de periode 2019-2021, waarvan 14 gevallen zijn bevestigd door het CNR en nog eens 5 gevallen zijn gemeld via het verplichte meldingssysteem.
- Gevallen zijn gelinkt aan een blootstelling tijdens een reis in een endemisch gebied, zoals o.a. het Middellandse Zeegebied.
- Sinds 2012 zijn er in België geen inheemse gevallen van brucellose meer bevestigd. In 2021 werd er wel een besmetting gemeld na de consumptie van ongepasteuriseerde melkproducten die in België werden gekocht, maar ingevoerd werden uit Sicilië.

Informatiebronnen

- Epidemiologische surveillance door het [NRC](#) van Sciensano.
- Gegevens van de verplichte melding in Vlaanderen en Wallonië.

Gevalsdefinitie

- Bevestigd geval: passend klinisch beeld en één van de volgende laboratoriumcriteria: isolatie van de kiem (in vroeg stadium van de ziekte), positieve PCR of positieve serologie (test van Wright, Rose Bengal, Elisa).
- Waarschijnlijk geval: passend klinisch beeld en epidemiologische link (blootstelling aan een ziek dier of besmet voedsel/dierlijke producten, of blootstelling aan een gemeenschappelijke bron van infectie).

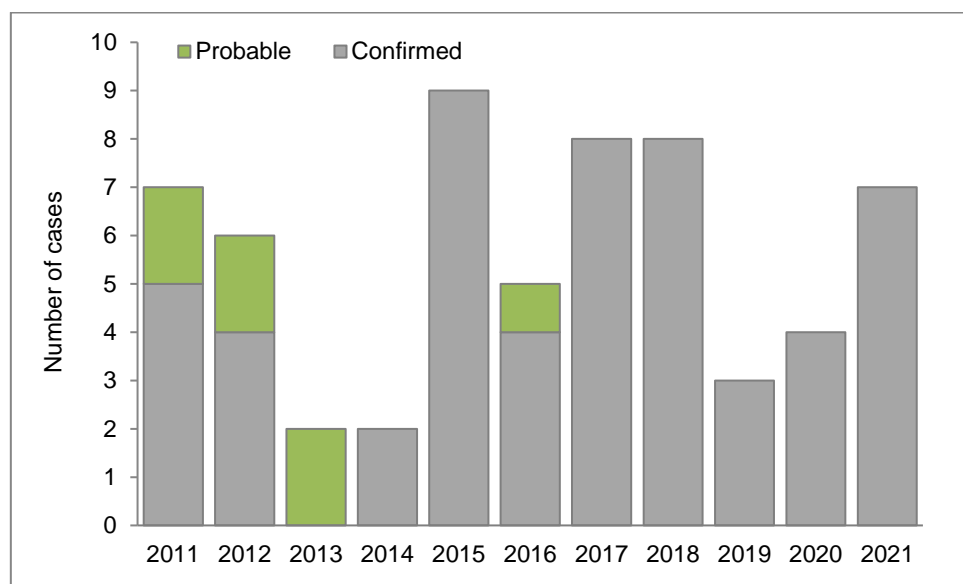
Epidemiologie

- Aantal gevallen: in 2019, 2020 en 2021 werden in België in totaal 3, 5 en 8 gevallen van brucellose gemeld, waarvan respectievelijk 3, 4 en 7 gevallen door het NRC werden bevestigd. De andere twee (waarschijnlijke) gevallen werden gemeld via de verplichte melding (1 in Vlaanderen en 1 in Brussel), zonder bevestiging door het NRC. Van de in totaal 16 gevallen in de periode 2019-2021 werden er 10 (63%) aan de bevoegde autoriteiten gemeld, wat wijst op onderrapportage van de ziekte. Het aantal gevallen blijft globaal stabiel, met jaarlijkse schommelingen, zoals een lager aantal gevallen in 2019 en 2020 (trendanalyse enkel op basis van de NRC-data, Figuur 1).
- Geslacht: 9 van de 16 gemelde gevallen waren vrouwen (56%).
- Leeftijd: spreiding tussen 4 en 72 jaar met een mediaan van 51 jaar. Dit is vergelijkbaar met vorige jaren.

¹ Omwille van de hoge werkdruk voor COVID-19 werden er geen rapporten gepubliceerd in 2019 en 2020. Dit rapport beschrijft dus de evolutie voor een periode van drie jaar.

- *Brucella* species: informatie beschikbaar voor 8 personen, waarvan er 4 besmet waren met *Brucella melitensis* biovar 3, 3 met *Brucella melitensis* biovar 1 en één met *Brucella abortus* biovar 3. Dit is ook vergelijkbaar met voorgaande jaren.
- Oorsprong van de infectie: van de 11 personen voor wie informatie beschikbaar was (69%), verbleven er vijf in Turkije en één in respectievelijk Albanië, Armenië, Afghanistan, Eritrea en Israël. Voor de 11e persoon (besmet in 2021) was dit het eerste geval van huishoudelijke besmetting in België. De persoon had wel een contact met dieren (waaronder geiten) tijdens een bezoek aan een educatieve boerderij in Frankrijk, maar onderzoek bracht geen mogelijke besmettingsbron aan het licht (geen besmette dieren) en de bij de patiënt geïsoleerde stam heeft geen genetische verwantschap met de Franse stammen. De vermoedelijke bron van besmetting voor deze persoon was de consumptie van in België gekochte rauwe melkproducten, die uit Sicilië, Italië, werden ingevoerd. De brucella stam van de patiënt vertoonde namelijk een zeer sterke genetische gelijkenis met deze van Sicilië in 2021.
- Bron van besmetting: zelden gedocumenteerd. Twee mensen werden besmet door het eten van producten op basis van niet-gepasteuriseerde melk (in Armenië en in België, zie hierboven), en een andere persoon meldde contact met dieren in Turkij

Figuur 1: Aantal gerapporteerde waarschijnlijke en bevestigde gevallen van brucellose per jaar, België, 2011-2021
(Bron: NRC voor *Brucella* spp.)

Belang voor volksgezondheid

Het aantal gerapporteerde gevallen van brucellose bij de mens in België blijft laag, en op enkele autochtone gevallen in 2012 na, houden besmettingen voornamelijk verband met een verblijf in een endemisch gebied. In 2021 werd één persoon wel besmet na de consumptie van in België gekochte zuivelproducten, die uit Sicilië werden ingevoerd. De laatste bevestigde autochtone gevallen (n=3) dateren van 2012 en hielden verband met beroepsmatige blootstelling, bij mensen die werkten op boerderijen waar dat jaar een uitbraak van runderbrucellose was. Het surveillanceprogramma opgestart door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) heeft geen gevallen van brucellose bij dieren meer vastgesteld sinds januari 2013.

In andere landen in Europa blijft brucellose een belangrijke zoönose, hoewel in de periode 2016 tot 2020 (meest recente beschikbare gegevens) een daling is vastgesteld van het aantal gerapporteerde gevallen aan ECDC. Voor 2020 moet een lager aantal gevallen wel worden geïnterpreteerd in de context van de COVID-19 pandemie, met reisbeperkingen voor veel landen. De hoogste incidenties in 2020 werden gemeld in Griekenland, Portugal en Zweden.

Verskillende soorten *Brucella*-species infecteren gewoonlijk verschillende dieren. Er zijn vijf species bekend die brucellose bij de mens kunnen veroorzaken. Het species dat het vaakst geïsoleerd wordt bij gevallen in België is *Brucella melitensis*, dat het meest voorkomende species is bij schapen en geiten. Biovar 3, dat geïsoleerd gevonden bij vier personen in de periode 2019-2021, komt vooral voor in landen van het Middellandse Zeegebied en het Midden-Oosten. Het is dus belangrijk om aan de ziekte te denken bij personen die terugkomen van het buitenland, vooral van landen in deze regio.

Meer informatie

- Zorg en Gezondheid. Brucellose. Beschikbaar via: <https://www.zorg-en-gezondheid.be/brucellose>
- Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV). Brucellose. De situatie in België. Beschikbaar via: <http://www.afsca.be/dierengezondheid/brucellose/#situa>
- European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC). Brucellosis - Annual epidemiological report for 2020. Beschikbaar via: https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/AER_2020_Report_BRUC.pdf